

lem, és minden ismétlésnél mélyebb értelmet nyer bennem ez a megálapítás. Életprogram lehet ez a mondás az egyén és a közösség számára egyaránt.

Isten azzal a gondolattal állított minket a világ folyásába, hogy általunk is tökéletesebb legyen a világ és nagyobb az ember. Végezzük munkánkat becsülettel, álljuk meg helyünket ott, ahová a gondviselés állított, és akarjunk mindig többet, nagyobbat, tisztábbat, szebbet alkotni. Tegyük széppé magunk körül és magunkban a világot, és meglátjuk, ránk mosolyog a minden értékek forrása, Isten. Amen.

SZASZ FERENC

ALÁZATOSAN JÁRJ A TE ISTENEDDEL!

Mik 6,8

Az utóbbi időben egyre gyakrabban gondolkozom el azon, hogy a Biblia világa, az általa megőrzött események, vallásos élmények és hitigazságok mind távolabb kerülnek a mai embertől. Ezt a szakadékot nemcsak a nyelvi, megértésbeli nehézségek mélyítik állandóan, hanem az életforma s az ebből fakadó életérzés szüntelen változásai is. A beszédem alapgondolatául választott bibliai vers — az első pillanatban cáfolni látszik az elmondottakat. „Alázatosan járj a te Isteneddel“ — mi lehet ebben a nehezen érthető? Mindannyian tudjuk, érezzük, mit jelent az alázat, az alázatosság. És mégis, legalábbis én, így érzem, távol állunk Mikeás szavainak igazi megértésétől, nagyon el kell gondolkoznunk életünkön, hogy e vers igazi tartalmát, rejtett szépségének mélységét felfedezzük. Az, ami Mikeásnál egy egész életre szóló eszmény, belső tartalom, folytonosság, a mi életünkben mint pillanatnyiség, esetlegesség nyilvánul meg. Nagy általánosságban mi az alázat fogalmának csak két, hiányos értelmezését ismerjük: a megalázást és a megalázkodást.

Talán semmitől sem félünk, viszolygunk annyira, mint a megalázástól. Arcpíró szégyennek érezzük. A bennünk levő méltóságérzet fájdalmasan tiltakozik ellene, s mi mindenre képesek vagyunk, hogy az ilyen helyzeteket elkerüljük. Kiszolgáltatottságot, gyengeségünk tudatára való ráébredést, a szeretet kapcsát nélkülöző függést érezzük a megalázás percében, amelytől testünk és lelkünk egyaránt visszariad. Sokmindent elvisel — látszólag szenvtelenül — az ember, a megalázást a legkevésbé.

Már a gyermekek világában így van ez. Felnőtt, nagyobb testvér, erősebb játszótárs bármikor durván érvényesítheti a gyermekkel szemben a maga akaratát, megsértheti — szeretetlenül — kibontakozó személyiségének öntörvényeit. Halálunkig magunkban hordjuk valamenynyien a Kisfiút, akit állandóan kínoz, megaláz, akinek játékait elveszi, s akit a közös játszótérről mindig elűz a Nagyfiú, — aki végül felcsukló zokogással emeli ütésre vézna karját. A diák férfiasan viseli el a szekundát, de ébredező igazságérzete azonnal ítélkezik, ha méltánytalanságot, kivételezést, rosszindulatú élcélődést tapasztal nevelői részéről. És egyszer kiegyenesíti meggömbült gerincét a naponta megalázott beosztott, s „odamond“ feljebbvalójának. Válopert indít, s nem törődik többé a látzatokkal a naponta fizikailag és lelkileg megalázott házastárs, vissza-

dobja a fontoskodó könyörületességgel adott alamizsnát a szegény. Minden bántást begyógyít az idő, minden bántást megbocsátunk egyszer: a megalázó szándékot a legritkábban. Pedig embertársaink megsebzésére mesterien tudjuk felhasználni a megalázás fegyverét: ezer közül a legsértőbb szót, az alkalomhoz leginkább illő kétértelmű mosolyt.

A megalázáshoz hasonló érzésekkel társul bennünk a megalázkodás. A különbség csak az, hogy ilyenkor önös érdekből vagy kényszerből elébe megyünk a megalázó szándéknak, önként vállaljuk a megalázó helyzetet — önmagunkért vagy hozzánk közelállókért. És ilyen esetekben még ritkább a magamentegetőzés lehetősége, az enyhítő körülményekre való hivatkozás, melyekkel sebzett méltóságunkat borogathatnánk! Még jó, ha ilyen esetek után megszólal bennünk a lelkiismeret, ha nem kívánunk tükörbe nézni, oda, ahol — sokan vagyunk ilyenek is — gyakran előre be is gyakoroljuk az alázatoskodás színpadi arcjátékát!

...Megalázás és megalázkodás... Az igazi alázat eme torzulásaiban mintha az Ősz homálya húzódna végig a mi életünkön is, a múlt, amelytől Mikeás — Isten és ember nevében — épp elszakadni készül! A megalázásnak és megalázkodásnak abból a taposómalmából lép ki, azokat az elavult gönceit veti le, amelyek hitéletben és magatartásban a zsidó nép vallásának magvát képezték: „Jáhvé megaláz, ha akaratától eltérsz, de ha bűnbánóan megalázkodsz, visszafogad kegyeibe és megjutalmaz.“

„...alázatosan járj a te Isteneddel...“ Vajon mi az a többlet, ami Mikeás szavaiban kifejezésre jut, s ami a mi életünkben jórészt hiányzik? Miben áll az igazi alázat lényege?

Abban egy percig sem kételkedhetünk, hogy az alázatot Isten ma is éppúgy elvárja az embertől, mint régen. De hiszem és vallom, hogy sohasem emberi méltóságunk árán kéri ezt, s hogy az alázat ma is az egyik legszebb emberi és keresztényi erény, ha nem kényszer vagy érdek szüli vállalását és megélését, hanem a nagykorú, felnőtté váló ember szabad döntése nyilvánul meg általa. Az ilyen alázat, mely a szolgálat éltetője, Isten szándéka szerint nem a fájdalmas megosztottságot hordozza magában, hanem maga az emberi nem egységének és közös örömeinek záloga.

Alázatosnak lenni jelenti Isten akaratának tudatos, őszinte, szabad elfogadását és annak észrevétlen, hivalkodás nélküli szolgálatát. Tudomásul kell vennünk: véges, teremtett, függő lények vagyunk. Önmagunk számára mi vagyunk ugyan e mindenség központja, célja és értékmérője, de e világ, az élet szelleme nem az önzés, az én akaratának mindeneken és mindenekfelett való érvényesítése, hanem a szolgáló szeretet, alázat, közösségvállalás.

Aki alázattal jár az ő Istenével, alázattal fordul mindazok felé is, amiket ő teremtett. Barátja fűnek, fának, virágnak, a legapróbb rovarnak is, — nem vak ura, megalázója és elpusztítója. Őrizője és továbbadója mindazoknak az értékeknek, amelyeket az emberi szellem évezredekken át alkotott, amelyeket senki ki nem sajátíthat. Türelemmel, megértéssel, segíteni akarással szereti az embert, aki e rövid földi úton vele együtt jár, szolgálja és nem megalázza, — vagy: a megalázkodásban nem teszi nevétség tárgyává az emberi nem fenségét. Olyan sok a tennivaló és olyan kevés az időnk, hogy a teljes emberi élet eszménye csak „alázatosan járva“ közelíthető meg.

Az egyház századokon át hirdette az alázatosság jelszavát, és el-

mondhatjuk, hogy szellemét is megőrizte: a díszlet, a szerzetesi szőr-csuha mellett a lényegét is: a legjobbak, a legnagyobb lelkek élő hitében és nemes szolgálatában. Mit kell jelentenie hát az „alázatosan járásnak“ a ma egyházában, ha „programjához“ hű akar maradni? Semmiképpen sem külső mázat, olcsó szemfényvesztést, szerepjátszást, mosolygó udvariaskodást, hanem a szolgálat belső, megújító szabályozó és megtartó erejét! Szüksége van rá mindenkinek, aki az egyházi életben valamilyen tisztséget betölt!

A lelkészi életnek sok csábítása és sok, a kívülálló által nem is sejtett nehézsége van. Ha ezek vonzása és taszítása között nem születik benne állandóan újra — gyakran fájdalmasan — az alázatosság szelleme, könnyen felszínessé, hanyaggá válhat, vagy végezheti munkáját továbbra is kötelességtudóan, de megfosztva magát a belső öröm, elégtétel üdítő itálától, robotnak, tehernek érezve munkásságát. És hasonlóképpen, minden világi tisztség előlegezett bizalommal és a közösség elismerésével jár. Ha betöltőjében nincs alázat, tisztsége lassan üres címmé kopik, hivalkodás tárgyává válik csupán. Számunkra ezért lehet időszerű Mikeás figyelmeztetése: „alázatosan járj a te Isteneddel“, — mert szolgálatunk feltétele, belső tartalmának hordozója s a belőle fakadó lelki elégtételei megélése mind benne foglaltatik az alázatban. Az alázatosan járás tan-könyvét, Bibliánkat, oly sokszor vesszük kezünkbe és olvassuk a megszokás hatalmával mindannyian. Pedig az evangélium minden lapján és szaván átsüt, átdereng az alázat tiszta fénye és megtartó melege. Hív és tanít: aki első akar lenni szolgálatával érdemelje ki azt, aki az asztal-főre vágyik, várja meg az őt odaültető hívást. Isten és a közösség végső, tárgyilagós értékrendjében a látszatalázatosság nem jut szóhoz, ott az igazi alázat a fokmérő. Megalázással vagy megalázkodással nála érdemeket vagy kedvességet nem nyerhetünk.

„...alázatosan járj a te Isteneddel...“ Jézus legyen a mi példaképünk ebben is, a szolgáló ember, aki így hívta és hívja magához az őt követőket: „Vegyétek fel magatokra az én igámat és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok; és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek.“ (Mt 11, 29).

Nála keressük hát az alázat igazi, Istennek tetsző szellemét. Amen.

PRÉDIKÁCIÓVÁZLATOK

MÁJAY ENDRE

Isten: hajlék

Zsolt 90, 1

Jézus egy elkeseredett pillanatában mondhatta: „A rókáknak barlangjuk van, és az égi madaraknak fészük; de az ember Fiának, nincs fejét hová lehajtania.“ Életében volt olyan eset, hogy nem volt hol megpihenjen. Nem fogadták be, hajléktalan volt. A zsoltáríró szellemében és megfogalmazásában Jézus teljes egyetértése zeng: „Uram, te voltál nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre!“